

W NUMERZE

Artysta też człowiek

Czy fakt, że ktoś jest aktorem lub piosenkarzem oznacza, że obowiązują go inne zasady obliczania emerytury? Każdy

tak samo powinien dbać o swoją emerytalną przyszłość i odkładać składki na ubezpieczenia społeczne.

s. 2

Im szybciej, tym lepiej

Kapitał początkowy to część Twojej przyszłej emerytury. Już dziś zadбай o jego wyliczenie. Wiele zakładów pracy jest likwidowanych lub przekształcanych. Możesz mieć wtedy trudności z otrzymaniem dokumentów, które potwierdzają Twoje zatrudnienie i wynagrodzenie przed 1999 r.

s. 2

Niższy wiek emerytalny od 1 października

Kobiety będą mogły przejść na emeryturę, gdy skończą 60 lat, a mężczyźni – gdy skończą 65 lat. O tej i innych bardzo ważnych zmianach, które zaczną obowiązywać za pół roku, mówi Ewa Bednarczyk, dyrektor Departamentu Świadczeń Emerytalno-Rentowych.

s. 3

Za nami wojewódzki etap olimpiady

Uczniowie z 314 szkół ponadgimnazjalnych rywalizowali 14 marca w II etapie ogólnopolskiej olimpiady „Warto wiedzieć więcej o ubezpieczeniach społecznych”. Do finału przeszło 16 najlepszych zespołów.

Ich lista jest na stronie www.zus.pl/edukacja. III etap olimpiady odbędzie się 26 kwietnia 2017 r. w Centrali ZUS w Warszawie.

Finałiści mogą liczyć na indeks Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dodatkowe punkty i preferencje przy rekrutacji na studia oferuje 13 uczelni. Na laureatów czekają też laptopy i czytniki e-booków.

ZASIŁKI I ŚWIADCZENIA PRZEDEMERYTALNE

Rozlicz się z dodatkowych przychodów

Jeśli dorabiałeś do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2017 r., dostarcz nam zaświadczenie albo oświadczenie o wysokości Twoich dodatkowych przychodów.

Musisz rozliczyć się z przychodów z działalności zarobkowej, która podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych, czyli np. z umowy o pracę, umowy zlecenia czy prowadzenia działalności gospodarczej.

Z rozliczenia nie zwalnia Cię to, że informowałeś nas na bieżąco o podjęciu działalności zarobkowej i o kwocie uzyskiwanych przychodów w trakcie roku rozliczeniowego (od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2017 r.). Dlatego nawet gdy wiedzieliśmy o Twoich dodatkowych przychodach i ich wysokości, to ostatecznie rozliczamy je po zakończeniu roku, czyli od 1 marca 2017 r.

Zaświadczenia i oświadczenia

Jeśli w minionym roku rozliczeniowym byłeś zatrudniony na podstawie umowy o pracę czy zlecenia, to musisz dostarczyć nam zaświadczenie o wysokości przychodów od pracodawcy czy zleceniodawcy. Gdy natomiast sam za siebie opłacałeś składki, np. z działalności gospodarczej, potrzebne jest Twoje oświadczenie o wysokości przychodów.

Na podstawie tych zaświadczeń i oświadczeń, które musimy otrzymać do 31 maja 2017 r., ustalimy, czy:

- zasiłek lub świadczenie przedemerytalne były wypłacane w prawidłowej wysokości,
- mamy zwrócić Ci określoną kwotę świadczenia lub zasiłku,
- Ty masz nam zwrócić nadpłacone świadczenie lub zasiłek przedemerytalny.

Wybór korzystnego wariantu

Rozliczymy Twoje dodatkowe przychody w wariantcie miesięcznym albo rocznym. Wybierzemy ten, który jest dla Ciebie najkorzystniejszy. Dopilnuj tylko, aby w zaświadczeniu albo oświadczeniu o przychodzie była podana nie tylko łączna kwota przychodu osiągnięta w całym roku rozliczeniowym, ale także w poszczególnych miesiącach tego roku, co pozwoli na rozliczenie w dwóch wariantach.

Rozliczenie roczne albo miesięczne

Roczne rozliczenie to bilans tego, w jakiej wysokości wypłacaliśmy Ci świadczenie przedemerytalne (zasiłek) za rok rozliczeniowy, a w jakiej przysługiwało faktycznie, bo osiągałeś przychód. Jeśli Twój przychód przekroczył:

- roczną graniczną kwotę przychodu (patrz: str. 4) – oznacza to, że świadczenie (zasiłek) w całym rozliczanym okresie powinno być zawieszony,
- roczną dopuszczalną kwotę przychodu (patrz: str. 4) – stwierdzimy, że w całym roku świadczenie (zasiłek) musi być zmniejszone.

Przy rozliczeniu miesięcznym porównamy kwoty przychodu, które uzyskałeś w danym miesiącu, do miesięcznej granicznej lub dopuszczalnej kwoty przychodu i ustalimy, czy w danym miesiącu świadczenie powinno być:

- zawieszony,
- zmniejszony,
- wypłacony w pełnej wysokości.

PROSTO Z ZUS

Prosty język w „zusowskich” pismach i formularzach

Dbamy o to, by w pismach kierowanych do Was nie było trudnego, urzędowego języka. Upraszczamy też formularze, aby ich wypełnianie sprawiało jak najmniej trudności.

Współpracujemy z ekspertami z Pracowni Prostej Polszczyzny Uniwersytetu Wrocławskiego i uczymy się pisać w przystępny sposób o często trudnych regulacjach ustawowych. Nasze pisma wysyłane do Was nie będą już zawierały skomplikowanych określeń prawnych, a przepisy będą wyjaśnione w prosty sposób.

Pracujemy też nad uproszczeniem formularzy, które musisz wypełnić, aby otrzymać np. emeryturę. Chcemy, by były krótkie, a opisy do pól i instrukcje napisane prostym, przystępnym językiem.

Chcesz wiedzieć, jak wyglądają nowe formularze? Wejdź na www.zus.pl. Będziemy wdzięczni za Twoje opinie i spostrzeżenia. Możesz je przesłać na adres mailowy: formularze@zus.pl.

Drodzy Czytelnicy,

Z okazji Świąt Wielkanocnych życzymy Wam zdrowia i radości oraz miłych spotkań w gronie rodziny i przyjaciół.

Redakcja „ZUS dla Ciebie”

FELIETON

**Wojciech
Andrusiewicz**
Rzecznik prasowy
ZUS

Artysta też człowiek

Czy fakt, że ktoś jest aktorem lub piosenkarzem, oznacza, że obowiązują go inne zasady obliczania emerytury? Każdy tak samo powinien dbać o swoją emerytalną przyszłość i odkładać składki na ubezpieczenia społeczne.

Przez kolorową prasę co jakiś czas przelewa się fala artykułów o niskiej emeryturze dla kolejnego artysty. Okazuje się, że piosenkarze koncertujący od dziesiątków lat, których można podziwiać na scenie za dość kosztowne bilety, nagle otrzymują emeryturę w wysokości kilkuset złotych czy też niewiele ponad tysiąc złotych. Wylewa się więc rzeka narzekania na nas, że za lata ciężkiej scenicznej pracy płacimy grosze. Artyści z ironią sugerują, żebyśmy za taką emeryturę spróbowali przeżyć sami. Tylko czyż to wina, że niektórzy artyści mają niskie świadczenie? Odpowiem dyplomatycznie: na pewno nie jest to wina nasza – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Artysta, tak jak każdy obywatel tego kraju, jak każdy nasz klient, sam odkłada na swoją emeryturę. Naszą rolą jest tylko wyliczenie mu świadczenia ze składek, które odłożył przez całe zawodowe życie. Nie mamy rozróżnienia na piosenkarzy, aktorów, pracowników budżetówki, korporacji czy też pracowników budowlanych. Każdemu wyliczamy emeryturę tak samo. Nikomu „od siebie” nic ani nie dodajemy, ani nie odejmujemy, bo nie możemy. Jeżeli więc artysta odprowadzał przez całe życie zawodowe wysokie składki, to na takie świadczenie może liczyć. Jednak duże grono artystów przez lata odkładało bardzo niskie składki albo w ogóle ich nie płać. W latach 70., 80. i 90. artyści byli, jeśli chodzi o ubezpieczenia społeczne, uprzywilejowaną grupą. Gdy średnie wynagrodzenie w kraju, od którego opłacane były składki, wynosiło 3185 zł, piosenkarze i aktorzy mogli je opłacać od kwoty 4,80 zł. Składkę w wysokości 14 groszy (od kwoty 4,80 zł) artyści mogli płać aż do 1983 r., gdy średnie wynagrodzenie w kraju wzrosło już do 14 475 zł. Gdy w 1987 r. przeciętne wynagrodzenie w Polsce wyniosło 30 tys. zł, twórcy opłacali składki od 7,20 zł. Mogli oczywiście zwiększyć podstawę do opłacania składek, ale zwykle tego nie robili.

Dziś artyści płacą składki zazwyczaj na tych samych zasadach co przedsiębiorcy, czyli od podstawy nie niższej niż 60 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Mogą przyjąć wyższą podstawę, ale... najczęściej tego nie robią. Czy myślą wówczas o tym, że od wysokości składek zależy ich emerytura? Pozostawię to pytanie bez odpowiedzi.

KAPITAŁ POCZĄTKOWY

Im szybciej, tym lepiej

Kapitał początkowy to część Twojej przyszłej emerytury. Już dziś zadaj o jego wyliczenie. Wiele zakładów pracy jest likwidowanych lub przekształcanych. Możesz mieć wtedy trudności z otrzymaniem dokumentów, które potwierdzają Twoje zatrudnienie i wynagrodzenie przed 1999 r.

Kapitał początkowy to odtworzona kwota składek na ubezpieczenie społeczne, które opłaciłeś Ty albo Twój pracodawca (lub inny Twój płatnik składek) przed 1999 r.

Kapitał początkowy nie jest odrębnym świadczeniem i nie jest osobno wypłacany. Uwzględniamy go w podstawie wyliczenia emerytury i wykazujemy w decyzji o jej przyznaniu, uwzględniamy przy tym waloryzację. Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego jest wykazywana w *Informacji o stanie konta ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych*, jaką przesyłamy ubezpieczonemu do 31 sierpnia każdego roku.

Ważne!

1 października 2017 r. wejdą w życie przepisy, dzięki którym można otrzymać emeryturę w obniżonym wieku – 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni). Jeśli chcesz złożyć wniosek o emeryturę, nie zwlekaj z ustaleniem kapitału początkowego.

Dla kogo kapitał początkowy

Ustalimy Ci kapitał początkowy, jeśli:

- urodziłeś się po 1948 r. oraz
- pracowałeś przed 1999 r. i masz opłacone składki na ubezpieczenie społeczne z tego okresu.

Wniosek i załączniki

Kapitał początkowy ustalamy na Twój wniosek. W tym celu wypełnij formularz ZUS Kp-1 – możesz go wziąć z naszej placówki albo pobrać ze strony www.zus.pl.

Do wniosku dołącz:

- informację o okresach składkowych i nieskładkowych na druku ZUS Rp-6 (możesz go wziąć z naszej placówki albo pobrać ze strony www.zus.pl),
- dokumenty, które potwierdzają Twoje okresy składkowe i nieskładkowe przed 1999 r. – np. okresy zatrudnienia, prowadzenia działalności pozarolniczej, służby wojskowej, pobie-

rania zasiłku dla bezrobotnych, urlopu wychowawczego (przygotuj oryginały, a jeżeli chcesz złożyć odpisy – musi je potwierdzić notariusz lub Twój pełnomocnik, który jest adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym albo doradcą podatkowym),

- dokumenty, które potwierdzają wysokość Twojego wynagrodzenia (dochodu) przed 1999 r., np. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (wystawia je pracodawca albo następcą pracodawcy), legitymacja ubezpieczeniowa z wpisami o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

Możesz złożyć kserokopie:

- książeczki wojskowej,
  - wyciągów z akt, które wystawia urząd stanu cywilnego,
  - danych z dowodu osobistego „książeczkowego”, np. wpisów o zatrudnieniu, o dzieciach,
- jeśli dokumenty te są potwierdzone za zgodność z oryginałem przez pracodawcę lub naszego pracownika.

Gdzie złożyć wniosek

Wniosek możesz złożyć w każdej z naszych placówek. Jednak załatwisz sprawę szybciej, jeśli wybierzesz ten oddział ZUS, który jest najbliższym Twojemu miejscu zamieszkania (zameldowania). Wniosek możesz też złożyć przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS.

Możesz również złożyć wniosek przez pełnomocnika. Wtedy dołącz do niego pisemne pełnomocnictwo.

Decyzja ZUS

Gdy rozpatrzymy wniosek, wydamy decyzję o ustaleniu kapitału początkowego. Prześlemy ją na adres, który podasz we wniosku. Jeśli do wydania decyzji będą potrzebne dodatkowe dokumenty, wyślemy prośbę, abyś je nam dostarczył w wyznaczonym czasie.

POTRĄCENIA

Większa ochrona dla zadłużonych emerytów i rencistów

Od 1 lipca 2017 r. po potrąceniu egzekwowanych zaległych rat kredytu emerytowi lub renciście musi zostać co najmniej 75% najniższej emerytury lub renty.

Z emerytur i rent potrącają się różne należności, np. świadczenia alimentacyjne, czy zaległe raty kredytu. Aby zadłużone osoby nie zostały bez środków do życia, przepisy określają granice procentowe potrąceń i kwoty wolne od potrąceń.

Granice potrąceń

Granice procentowe potrąceń zależą od rodzaju zadłużenia i wynoszą od 25 do 70% emerytury lub renty. Na przykład świadczenia alimentacyjne można potrącić do wysokości 60% emerytury lub renty, a należności związane z odpłatnością za pobyt w domach pomocy społecznej – do wysokości 50% świadczenia.

Kwoty wolne od potrąceń

Dodatkową ochronę dla emerytów i rencistów stanowią kwoty wolne od potrąceń. To kwoty,

które muszą być przekazane emerytom i rencistom. Wynoszą one, w zależności od rodzaju zadłużenia, określony procent najniższej emerytury lub renty.

Nowe przepisy

Na pokrycie egzekwowanych innych długów niż świadczenia alimentacyjne, np. zaległych rat kredytu, kwota wolna od egzekucji wynosi obecnie 50% najniższej emerytury lub renty. Taka ochrona emerytów i rencistów została uznana za zbyt słabą i dlatego od 1 lipca 2017 r. zaczną obowiązywać nowe przepisy. Przy potrącaniu takich długów z emerytury lub renty kwota wolna od egzekucji wynosić będzie 75% najniższej emerytury lub renty.

Niższy wiek emerytalny od 1 października

Kobiety będą mogły przejść na emeryturę, gdy skończą 60 lat, a mężczyźni – gdy skończą 65 lat. O tej i innych bardzo ważnych zmianach, które zaczną obowiązywać za pół roku, mówi Ewa Bednarczyk, dyrektor Departamentu Świadczeń Emerytalno-Rentowych.

Czy według nowych przepisów ZUS będzie sam przyznawał emerytury wszystkim osobom, które ukończą 60 albo 65 lat?

Nie. Przyznamy emeryturę dopiero wtedy, gdy osoba zainteresowana złoży wniosek, i nie wcześniej niż od miesiąca, w którym go otrzymamy.

Zatem do przyszły emeryt decyduje, kiedy skorzysta ze świadczenia?

Tak. Nowe przepisy dają prawo przejścia na emeryturę po ukończeniu przez kobietę 60 lat, a przez mężczyznę – 65 lat. Trzeba jednak pamiętać, że wysokość emerytury obliczana według nowych zasad zależy od opłaconych i zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne, zwaloryzowanego kapitału początkowego i średniego dalszego trwania życia. Im dłużej pracujemy, tym wyższą będziemy mieli podstawę obliczania emerytury oraz niższe średnie trwanie życia, a wobec tego otrzymamy wyższą emeryturę.

Czy nowe przepisy uzależniają przyznanie emerytury w obniżonym wieku od określonego stażu?

Nie. Warunkiem nabycia prawa do emerytury według nowych zasad jest ukończenie 60 lat przez kobietę i 65 lat przez mężczyznę oraz udokumentowanie jakiegokolwiek okresu ubezpieczenia.

Staż nie ma zatem żadnego znaczenia?

Nie ma wpływu na przyznanie prawa do emerytury. Decyduje jednak o jej wysokości. Od okresów składkowych i nieskładkowych zależy także gwarancja wypłaty emerytury w wysokości najniższej emerytury, która od 1 marca wynosi 1000 zł.

Jaki trzeba mieć ten okres składkowy i nieskładkowy, aby emerytura nie była niższa niż 1000 zł?

Przepisy, które wejdą w życie 1 października 2017 r., obniżają wymagany od kobiet okres składkowy i nieskładkowy. Będzie on wynosił 20 lat. Jeśli więc kobieta będzie miała taki okres składkowy i nieskładkowy, to ma gwarancję, że jej emerytura nie będzie niższa niż 1000 zł.

A jaki staż muszą mieć mężczyźni?

25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, aby mieć gwarancję, że świadczenie nie będzie niższe niż 1000 zł.

Czy z emerytury w wieku 60/65 lat będą mogły skorzystać tylko

osoby, które ukończą go po 30 września 2017 r., czyli po wejściu w życie nowych przepisów?

Nie. Z emerytury będą mogły skorzystać również kobiety urodzone do 30 września 1957 r. oraz mężczyźni urodzeni do 30 września 1952 r. Są to osoby, które wiek 60/65 lat osiągnęły przed 1 października 2017 r. i dotychczas nie wystąpiły o emeryturę z tytułu ukończenia podwyższonego wieku emerytalnego (właściwego dla danej osoby) albo nie ubiegały się o emeryturę, gdyż nie osiągnęły jeszcze podwyższonego wieku emerytalnego.

Od jakiej daty mogą najwcześniej otrzymać emeryturę osoby, które 60/65 lat ukończyły po 2012 r. (czyli po podwyższeniu wieku emerytalnego), a nie mają jeszcze ustalonego prawa do emerytury?

Wśród osób, które ukończyły 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni) po 2012 r., są też takie, które już osiągnęły podwyższony wiek emerytalny. Mogą one przejść na emeryturę w każdym momencie. Natomiast osoby, które nie osiągnęły podwyższonego wieku emerytalnego, a osiągnęły wiek 60/65 lat, będą mogły przejść na emeryturę najwcześniej od 1 października 2017 r.

Kiedy powinna złożyć wniosek osoba, która przed 1 października 2017 r. ukończyła wiek 60/65 lat i chciałyby uzyskać emeryturę od 1 października 2017 r.?

Takiej osobie nie możemy przyznać prawa do emerytury wcześniej niż od 1 października 2017 r., czyli od dnia, w którym wchodzi w życie nowe regulacje. Aby uzyskać emeryturę od 1 października 2017 r., wniosek należy złożyć do końca października 2017 r. Jeśli wniosek wpłynie do nas w listopadzie 2017 r. lub później, ustalimy emeryturę od pierwszego dnia miesiąca, w którym go otrzymamy. Wnioskodawca musi też wiedzieć, że jeśli nie rozwiąże stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w związku z przejściem na emeryturę, nie będziemy mogli wypłacić mu emerytury. Zrobimy to dopiero wtedy, gdy rozwiąże stosunek pracy.

A jeśli ktoś już teraz złoży wniosek?

Osoba, która złoży wniosek o emeryturę, a nie osiągnęła podwyższonego wieku emerytalnego, otrzyma decyzję odmowną. Przepisy, które obecnie obowiązują, nie pozwalają bowiem na przyznanie emerytury powszechnej kobietom w wieku 60 lat i mężczyznom

w wieku 65 lat. Najwcześniej wniosek o emeryturę można złożyć 30 dni przed zamierzonym terminem przejścia na emeryturę.

Jeśli osoba, która planuje przejść na emeryturę, nie ma ustalonego kapitału początkowego, powinna jak najszybciej zgłosić się do nas. Kapitał początkowy możemy obliczyć już teraz. Od jego wysokości zależy wysokość emerytury.

Czy emerytury częściowe będą nadal przyznawane?

Konsekwencją obniżenia wieku emerytalnego jest likwidacja emerytury częściowej. Jednak mężczyźni, którzy nabyli prawo do tej emerytury (ukończyli 65 lat i mają 40-letni okres składkowy i nieskładkowy), będą mogli ją pobierać do czasu złożenia wniosku o emeryturę powszechną (pełną).

Czy obniżenie wieku emerytalnego dotyczy w jakiś sposób osób, które pobierają obecnie np. świadczenie przedemerytalne?

Zgodnie z przepisami, które zaczynają obowiązywać od 1 października 2017 r., świadczenie przedemerytalne, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne oraz emerytura pomostowa będą przysługiwały nie dłużej niż do ukończenia obniżonego wieku emerytalnego – 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Nowe przepisy chronią jednak prawa osób, którym przyznaliśmy te świadczenia.

Co to oznacza?

Osoby, które 1 października 2017 r. będą miały ustalone prawo do świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego czy emerytury pomostowej, będą mogły je otrzymywać do osiągnięcia podwyższonego wieku emerytalnego. Będziemy o tym informowali uprawnione osoby. Mogą one oczywiście wcześniej złożyć wniosek o emeryturę – po ukończeniu 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni).

A jaka jest sytuacja osób, które 1 października będą miały ustalone prawo do emerytury kapitałowej?

Kobietom, które 1 października będą miały ustalone prawo do emerytury kapitałowej, będzie ona przysługiwała do dnia, który poprzedza dzień ukończenia podwyższonego wieku emerytalnego (określonego dla mężczyzny urodzonego w tym samym roku i kwartale). Poinformujemy takie kobiety, że po ukończeniu 65 lat będą mogły wystąpić o przeliczenie emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (najpóźniej

do dnia osiągnięcia określonego dla mężczyzn podwyższonego wieku emerytalnego).

Czy osoba, która ma prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przyznanej do czasu osiągnięcia podwyższonego wieku emerytalnego, będzie mogła ją pobierać do tego dnia?

Tak, takiej osobie przyznamy z urzędu emeryturę zamiast pobieranej renty od dnia, w którym osiągnie podwyższony wiek emerytalny. Taką osobą będzie też mogła, gdy osiągnie obniżony wiek emerytalny, złożyć wniosek o emeryturę. Przyznamy jej wtedy emeryturę wcześniej – przed osiągnięciem podwyższonego wieku emerytalnego.

Czy osoba, która za pół roku będzie występowała o emeryturę w obniżonym wieku, powinna jeszcze o czymś wiedzieć?

W drugiej połowie roku w naszych placówkach będą dyżurować doradcy emerytalni. Pomogą oni ustalić, na jaką emeryturę można liczyć w razie przedłużenia aktywności zawodowej. Warto skorzystać z takich konsultacji przed złożeniem wniosku.

Doradcy pomogą wypełnić taki wniosek?

Tak. Przygotowaliśmy jednak nowy wzór wniosku, aby jego wypełnienie nie sprawiło trudności.

Jakie dokumenty trzeba dołączyć do wniosku o emeryturę po ukończeniu 60/65 lat?

Osoba, która ma ustalony kapitał początkowy, nie musi dołączać do wniosku żadnych dokumentów, abyśmy ustali jej prawo do emerytury, chyba że chce przeliczyć kapitał początkowy, bądź jeśli dane, które mamy, nie pozwalają na jednoznaczne stwierdzenie, że spełnione są warunki do podwyższenia emerytury do kwoty najniższej. Chodzi o osiągnięcie 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych (przez kobietę) i 25 lat (przez mężczyznę). Wypłata emerytury osobom, które są pracownikami, będzie natomiast możliwa dopiero po złożeniu przez nie świadectwa pracy, które potwierdzi rozwiązanie stosunku pracy.

Zasiłki

Kto może kontrolować chorego pracownika

Korzystałam ze zwolnienia lekarskiego. Mój pracodawca wysłał do mnie komisję na kontrolę. Nie było mnie w tym czasie w domu. Czy to nie ZUS powinien kontrolować chorego pracownika w domu?

Jeśli Pani pracodawca zgłasza do ubezpieczenia chorobowego powyżej 20 osób, może kontrolować, jak ubezpieczeni wykorzystują zwolnienie lekarskie od pracy z powodu choroby lub opieki nad członkiem rodziny. W czasie tej kontroli sprawdza, czy:

- nie wykonują w czasie zwolnienia pracy zarobkowej,
- nie wykorzystują zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z jego celem, np. nie wykonują czynności, które mogą przedłużyć okres niezdolności do pracy.

Gdy zwolnienie lekarskie jest wystawione, aby opiekować się np. chorym dzieckiem, pracodawca ustala również, czy inni członkowie rodziny nie mogli zapewnić mu opieki (nie dotyczy to tylko opieki nad chorym dzieckiem w wieku do 2 lat).

Jeśli w czasie kontroli osoby kontrolowanej nie było w miejscu podanym na zwolnieniu, pracodawca poprosi o wyjaśnienia w określonym terminie. Może też ponowić kontrolę.

Nieobecność w domu w czasie kontroli nie musi oznaczać niewłaściwego wykorzystywania

zwolnienia lekarskiego od pracy. Może być usprawiedliwiona, np. wizytą kontrolną u lekarza, koniecznością wykupienia zaleconych przez lekarza leków, odbywaniem rehabilitacji.

Jeśli pracownik nie wyjaśni przyczyn nieobecności w domu, pracodawca może uznać, że zwolnienie lekarskie jest wykorzystywane niezgodnie z jego celem. Jeśli pracodawca ma wątpliwości może wystąpić w tej sprawie do ZUS.

Podstawa prawna: art. 32, art. 34, art. 68 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2016 r. poz. 372 z późn. zm.).

Kiedy ojciec dziecka może przejąć opiekę i korzystać z zasiłku macierzyńskiego

Urodziłam dziecko i otrzymuję zasiłek macierzyński z ubezpieczenia społecznego rolników. Chcę skrócić okres wypłaty tego zasiłku do 14 tygodni po porodzie. Czy jeśli tak zrobię, to z zasiłku i urlopu macierzyńskiego będzie mógł skorzystać ojciec dziecka, który pracuje na umowę o pracę?

Z Kodeksu pracy wynika, że jeśli ubezpieczona matka dziecka zrezygnuje z zasiłku macierzyńskiego po wykorzystaniu go przez co najmniej 14 tygodni po porodzie, to pracownik – ojciec, który wychowuje dziecko – ma prawo do części urlopu macierzyńskiego. Jednak gdy w Kodeksie

nie jest mowa o „ubezpieczonej”, chodzi o matkę dziecka, która nie jest pracownicą, ale jest objęta ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa, określonym w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Pani nie jest objęta ubezpieczeniem chorobowym na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (zasiłek macierzyński przysługuje na podstawie przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). Dlatego ojciec dziecka nie może skorzystać z urlopu macierzyńskiego na podstawie art. 180 § 5 Kodeksu pracy.

Kodeks pracy przewiduje jednak prawo do urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego dla pracownika ojca, który wychowuje dziecko. Dotyczy to sytuacji, gdy matka, która nie ma tytułu do objęcia ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa (określonego w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych), podejmie pracę na co najmniej pół etatu (art. 180 § 17 Kodeksu pracy). Czyli jeśli podjęłaby Pani pracę (na co najmniej pół etatu), to ojciec dziecka mógłby skorzystać z urlopu i zasiłku macierzyńskiego w okresie trwania Pani zatrudnienia. Urlop i zasiłek przysługiwałby mu od dnia podjęcia przez Panią pracy aż do wyczerpania pełnego wymiaru, nie dłużej jednak niż przez okres Pani zatrudnienia.

Podstawa prawna: Art. 175¹ pkt 1, art. 180 § 1 pkt 1, art. 180 § 5, art. 180 § 17, art. 182^{3a} ustawy z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.). Art. 29 ust. 3, art. 29 ust. 10 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2016 r. poz. 372 z późn. zm.).

KWOTY ŚWIADCZEŃ I LIMITY ZAROBKÓW

Świadczenia przedemerytalne

Od 1 marca 2017 r. świadczenie to wynosi 1040,00 zł.

Kwoty przychodu, które wpływają na to, że zmniejszymy lub zawiesimy świadczenie przedemerytalne lub zasiłek przedemerytalny, w okresie rozliczeniowym od 1 marca 2017 r. wynoszą:

- dopuszczalna miesięczna kwota przychodu (równa 25% przeciętnego wynagrodzenia z 2016 r.) – 1011,80 zł,
- graniczna miesięczna kwota przychodu (równa 70% przeciętnego wynagrodzenia z 2016 r.) – 2833,10 zł,
- dopuszczalna roczna kwota przychodu – 12 141,60 zł,
- graniczna roczna kwota przychodu – 33 997,20 zł.

Gwarantowana kwota świadczenia, która przysługuje osobie osiągnącej przychód powyżej 25% przeciętnego wynagrodzenia, nie wyższy niż 70% tego wynagrodzenia, wynosi 520 zł.

Kwoty przychodu, które wpływają na to, że zmniejszymy lub zawiesimy świadczenie przedemerytalne lub zasiłek przedemerytalny, w okresie rozliczeniowym od 1 marca 2016 r. wynoszą:

- dopuszczalna miesięczna kwota przychodu (równa 25% przeciętnego wynagrodzenia z 2015 r.) – 975,00 zł,
- graniczna miesięczna kwota przychodu (równa 70% przeciętnego wynagrodzenia z 2015 r.) – 2729,90 zł,
- dopuszczalna roczna kwota przychodu – 11 700,00 zł,
- graniczna roczna kwota przychodu – 32 758,80 zł.

Najniższe emerytury i renty

Od 1 marca 2017 r. najniższe świadczenia wynoszą:

- emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renta rodzinna – 1000,00 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 750,00 zł,
- renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową i renta rodzinna wypadkowa – 1200,00 zł,

- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową – 900,00 zł.

Limity dla osób, które dorabiają do emerytury lub renty

Przychód, którego przekroczenie spowoduje, że zmniejszymy Twoją emeryturę lub rentę (jest to 70% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego):

- od 1 grudnia 2016 r. – 2838,60 zł,
- od 1 marca 2017 r. – 2953,30 zł.

Przychód, którego przekroczenie spowoduje, że zawiesimy Twoją emeryturę lub rentę (jest to 130% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego):

- od 1 grudnia 2016 r. – 5271,60 zł,
- od 1 marca 2017 r. – 5484,60 zł.

Od 1 marca 2017 r. kwoty maksymalnego zmniejszenia wynoszą:

- 565,53 zł – dla emerytur, rent z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
- 424,18 zł – dla rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy,
- 480,73 zł – dla rent rodzinnych dla jednej osoby.

Ważne! Nie zawiesimy ani nie zmniejszymy emerytury osobom, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny, niezależnie od tego, jaki uzyskują przychód. Nie dotyczy to jednak tych emerytów, którzy kontynuują zatrudnienie na podstawie stosunku pracy, podjęte przed nabyciem prawa do emerytury.

Renta socjalna

Od 1 marca 2017 r. renta socjalna wynosi 840,00 zł.

Przychód, którego przekroczenie spowoduje, że zawiesimy Twoją rentę socjalną, wynosi:

- od 1 grudnia 2016 r. do 28 lutego 2017 r. – 2838,60 zł,
- od 1 marca 2017 r. do 31 maja 2017 r. – 2953,30 zł.